

*Hyvinvointia ja
onnellisuutta taiteesta
ja kulttuurista*

KULTTUURIIN AKTIVOINTISUUNNITELMA 2015-2020

KUOPIO
Lupa innostua

KUOPION KAUPUNKI
HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELUALUE
KANSALAISTOIMINNAN AKTIVOINTIYKSIKKÖ

**HYVINVOINTIA JA ONNELLISUUTTA TAITEESTA JA KULTTUURISTA
KULTTUURIIN AKTIVOINTISUUNNITELMA 2015-2020**

KUOPIO 2015

Taitto: Paula Karjalainen

Kuvat: Vicente Serra, Soile Nevalainen, Katariina Kekoni, Johanna Rossi, Pekka Mäkinen

Teksti: Jonna Forsman, Kirsi Heikkinen, Elina Prepula

Paino: Kuopion Liikekirjapaino Oy

Sisällys

ESIPUHE	5
JOHDANTO	7
LAPSET JA NUORET	10
ERITYISRYHMÄT	18
IKÄIHMISET	22
KULTTUURIIN AKTIVOINNIN TAPAHTUMAT	26
KINO KUVAKUKKO	31
VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI	32
MUUT TEHTÄVÄT	34
POHDINTA	35
YHTEENVETO	36

ARVOISA LUKIJA

Ratkaisujen Suomi – Sipilän hallituksen strategiaohjelmassa (29.5.2015) mainitaan mm. tahtotila parantaa taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta. Tärkeää on tunnistaa kulttuurin hyvinvointimahdollisuudet paremmin ja vahvistaa lasten ja nuorten luovuutta.

Kirjailija, dosentti ja ylilääkäri Markku T. Hyyppä toteaa vuonna 2014 ilmestyneessä kirjassaan Kulttuuri pidentää ikää mm. kuinka kulttuuripolitiikassa kannattaa huolehtia lasten kulttuurista ja pitää huolta koulusta kulttuurikasvattajana. Myös ikäihmiset, vammat ja sairaat voivat osallistua kulttuuritilaisuuksiin ja näin hoitaa hyvinvointiaan.

Kuopion Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen Kulttuuriin aktivointiyksikkö tuottaa kulttuurisia hyvinvointipalveluita. Keskeisimmät tavoitteet ovat edistää kaupunkilaisten tasa-arvoa kulttuurin saavutettavuudessa sekä rohkaista ja aktivoida ihmisiä ottamaan vastuuta omasta ja läheistensä hyvinvoinnista. Kulttuurinen hyvinvointitoiminta on räätälöity eri kohderyhmille Kuopion kaupungin strategisten painotusten mukaisesti: lapset, nuoret, lapsiperheet, ikääntyneet ja erityisryhmät.

Tämä suunnitelma sisältää Kansalaistoiminnan aktivointiyksikköön kuuluvan Kulttuuriin aktivoinnin toimintojen sisältöjen kuvausta ja tavoitteita tällä hetkellä ja myös tulevaisuuden haasteita. Kuopion kaupungin kulttuurilaitokset ja Kuopion muut kulttuuritoimijat vastaavat omalta osaltaan kaupungin muista kulttuuripalveluista. Kulttuuriin aktivointi tekee tiivistä yhteistyötä heidän kanssaan, kuten myös eri järjestöjen, oppilaitosten ja seurakuntien kanssa. Kulttuuritoimijoiden yhteistyöryhmä kokoontuu useita kertoja vuodessa Kansalaistoiminnan yksikön kutsumana suunnittelemaan yhteisiä toimintalinjoja. Tulevaisuudessa kulttuuriin aktivointisuunnitelma on osa kaupunkitasoista kulttuuripalvelusuunnitelmaa.

Kuopiossa 9.10.2015

Heli Norja

Hyvinvoinnin edistämisen johtaja

Neulle-graffiti ja

Johdanto

KULTTUURIN MÄÄRITELMÄ

Kulttuurin määritelmiä on useita, mutta kaikkein yksinkertaistetuimmassa muodossaan se on ”kaikki se, mitä ihminen tekee ja tuottaa yhteisönsä jäsenenä”. Vanhimpia ja keskeisimpiä kulttuurin määritelmiä on antropologi E. B. Tylorin vuonna 1871 esittämä määritelmä kulttuurista:

”Kulttuuri tai sivilisaatio, ymmärrettynä laajassa etnografisessa merkityksessä, on se kompleksinen kokonaisuus, joka koostuu tiedosta, uskomuksista, taiteesta, moraalista, laista, tavoista sekä kaikista muista kyvyistä tai tottumuksista, jotka ihminen on omaksunut yhteiskunnan jäsenenä”.

Yhteistä useimmille kulttuurin määritelmille on kuitenkin kulttuurin oppimisen, vuorovaikutuksellisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmat. Kulttuuri opitaan yhteisöllisessä vuorovaikutuksessa toisten samassa kulttuurissa elävien kanssa.

KULTTUURI KUNNISSA, HYVINVOINTIA KULTTUURISTA

Kulttuuripalvelut tulee nähdä tärkeänä osana kunnan toimintaa, kyseessä on lakisääteinen palvelu. Nykyisin kunnan rooli on yhä enemmän yhteen saattaja, mahdollistaja ja koordinoija. Kulttuuri-

palvelut edistävät kuntalaisen identiteetin muodostumista, yhteisöllisyyttä, suvaitsevaisuutta, osallisuutta, hyvinvointia, elinvoimaa ja taloutta sekä vetovoiman kehitystä. Erityisesti kuntaliitosalueilla kuntalaisen identiteetin kannalta kulttuurilla ja taiteella on iso merkitys. Kulttuuripalveluiden kehittämisen kannalta on tärkeää, että ne tehdään näkyviksi kunnan ja alueen strategioissa, kulttuuri on osa kunnan muita palveluketjuja ja että yhdessä tuotetaan hallintokuntarajoja ylittäviä palveluita sekä luodaan rakenteita yhteisille prosesseille. (Kuntaliitto 2015.)

Pitkäaikaistutkimukset Ruotsissa ja mm. Suomen ruotsinkielisellä alueella (esim. Hyyppä M. T., Konlaan B. B.) ovat osoittaneet kulttuuriaktiiviteettien, sosiaalisen osallistumisen ja yhteisöön kuulumisen merkityksen hyvinvoinnin edistämässä (esim. kuorolaulu, talkootyö). Osallistuminen esim. vapaaehtoistyöhön ja yhdistystoimintaan, kulttuuritapahtumiin sekä sosiaalisten verkostojen luominen luovat sosiaalista pääomaa, joka vaikuttaa myönteisesti yksilön hyvinvointiin. Nämä tekijät vaikuttavat usein myös yksilön oma-kohtaisesti kokemaan hyvinvointiin. Lisää aiheesta: Hanna-Liisa Liikanen, 2010: Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia – ehdotus toimintaohjelmaksi 2010–2014. Opetusministeriön julkaisuja 2010: 1.

KULTTUURIKASVATUS

Kulttuurikasvatuksessa on pelkistetyimmillään kyse kulttuurin eri muotojen (esim. eri taiteenalat, kulttuuriympäristö, kulttuuriperintö) ja yksilön tai ihmisryhmän saattamisesta yhteen. Kulttuurikasvatus tapahtuu aina vuorovaikutuksessa ja se on vuoropuhelua kulttuurin ja kokijan välillä. Kulttuurikasvatukseen voidaan katsoa kuuluvan taidekasvatus, koulujen taidekasvatus, taiteen perusopetus, museopedagogiikka sekä kulttuuriperintökasvatus.

Kulttuurikasvatuksessa yksilö on aktiivinen taiteen ja kulttuurin toimija: hän sekä tuottaa itse taidetta ja kulttuuria että käyttää kulttuuripalveluita. Kulttuurikasvatus tarkoittaa myös kulttuuristen merkitysten tietoista edistämistä (työkaluja identiteetin rakentamiseen) ja monitahoista kulttuuritoimintaa. Kulttuurikasvatuksessa on ensiarvoisen tärkeää huomioida eri ryhmien heterogeenisuus ja lähtökohdat, moniaistisuus ja pedagogiikan tutkiva, havainnoiva ja refleктоiva ote.

ORGANISAATIO JA TAVOITTEET

1. Kuopion kaupunki

2. Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

3. Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

Kansalaistoiminnan aktivointi: kulttuuriin aktivointi, liikuntaan aktivointi, asukasdemokratia ja osallisuus, asukastuvat, hyvinvointikoordinointi, avustuspalvelut, ehkäisevän päihdetyön koordinointi, Kino Kuvakukka

Kuopion kansalaisopisto

Kulttuuriin aktivointi kehittää, tuottaa ja koordinoi lapsille ja nuorille, erityisryhmille ja ikäihmisille tarvelähtöisiä ja ennaltaehkäiseviä kulttuuri- ja taidepalveluja pienryhmätöinnasta monien tuhansien osallistujien tapahtumiin.

Toimintaa toteutetaan yhteistyössä kaupungin omien yksiköiden sekä laajassa verkostossa muiden toimijoiden ja järjestöjen kanssa.

Pääpaino on ryhmissä, joissa vaikuttavuus on suurin.

KULTTUURIIN AKTIVOINNIN TAVOITTEET:

- edistää kaupunkilaisten tasa-arvoa kulttuurin saavutettavuuden suhteen
- rohkaista ihmisiä ottamaan vastuu omasta ja läheistensä hyvinvoinnista
- edistää aktiivisuutta ja osallisuutta
- tuottaa iloa ja oppimista taiteesta ja kulttuurista
- tuottaa sosiaalista pääomaa edistämällä oppimista, verkostojen muodostumista ja yhteisöllisyyttä
- auttaa omalta osaltaan ehkäisemään sosiaalisten ja henkisten ongelmien syntymistä
- ohjata hyödyntämään hyvinvointia edistäviä palveluita
- edistää kaupungin monimuotoisuutta ja vetovoimaa

KULTTUURIIN AKTIVOINTI VASTUUALUEITTAIN JA SISÄLLÖT

Kulttuuriin aktivoinnin työntekijäresurssiin kuuluu kulttuuritiimi eli kaksi kulttuurisuunnittelijaa ja yksi kulttuurituottaja, joiden vastuualueet ovat:

- *kulttuurisuunnittelija, vastuualue lapset ja nuoret*
- *kulttuurisuunnittelija, vastuualue ikäihmiset ja erityisryhmät*
- *kulttuurituottaja, vastuualue kulttuuriin aktivoinnin tapahtumat*

Lisäksi Kansalaistoiminnan aktivointiyksikköön kuuluu Kino Kuvakukko, jossa työskentelee elokuvatoiminnanohjaaja ja esitysvastaava.

Seuraavassa kuvataan kunkin vastuualueen sisältöjä. Kuvattuna ovat toiminnot ja tavoitteet tällä hetkellä. Nämä voivat muuttaa muotoaan esim. resurssien, tarpeiden, kuntaliitosten ja muiden muuttuvien tilanteiden ja tekijöiden mukaan. Punaisilla plussilla (+) tuodaan esiin kaupungin strategian mukainen painotus palvelussa.

Yleinen trendi kulttuuriin aktivoinnin palvelujen osallistujamäärissä on ollut nouseva. Vuonna 2014 palveluihin osallistui yhteensä 62 687 henkilöä.

Lapset ja nuoret

KULTTUURIPOLKU VARHAIS- KASVATUKSELLE JA PERUSOPETUKSELLE

Kulttuuripolku on tavoitteellinen Kuopion kaupungin perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelma, joka täydentää koulujen ja päiväkotien omaa kulttuurikasvatusta juhlineen, retkineen, projekteineen ym. Kulttuuripolku edistää lasten ja nuorten tasa-arvoa osallistua kulttuuritapahtumiin riippumatta koulun sijainnista tai aktiivisuudesta sekä lisää taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta varhaiskasvatuksessa.

Kulttuuripolun tavoitteena on, että jokainen Kuopion kaupungin perusopetuksen oppilas osallistuu joka lukuvuosi tiettyyn kulttuuripolun osaan ja näin tutustuu eri kulttuurin ja taiteen aloihin. Kulttuuripolku pohjautuu Kuopion kaupungin perusopetuksen kaupunkikohtaiseen opetussuunnitelmaan ja on ollut toiminnassa vuodesta 2007 lähtien.

Kuopion Kulttuuripolku on esitelty WHO Healthy Cities -verkoston konferenssissa Zagrebissa, Kroatiaassa vuonna 2008 ja kulttuurikasvatusorganisaatio A New Directionin seminaarissa Lontoossa vuonna 2014 paikallisille kulttuuritoimijoille esimerkkinä luovasta ja innovatiivisesta, tavoitteellisesta kulttuurikasvatustoimintamallista. Kulttuuripolku on osallistunut OECD-mai-

den innovatiivisten oppimisympäristöjen tutkimukseen vuosina 2010-11.

Kulttuuripolkuun liittyvät eri toimintayksiköissä kiertävät työpajat sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstöjen koulutukset toimivat omalta osaltaan täydennyskoulutuksena taiteen ja kulttuurin menetelmien hyödyntämiseen ja soveltamiseen omassa työssä.

Kulttuuripolun yleiset tavoitteet:

- vahvistaa lasten ja nuorten kulttuurista osaamista ja kulttuuri-identiteettiä (kulttuuripääoma)
- opettaa kulttuurin ja taiteen avulla
- vahvistaa luovuutta, mielikuvitusta ja itsetuntoa
- auttaa kohtaamaan vieraita kulttuureja ja uusia taidemuotoja
- kannustaa kulttuurin monipuoliseen käyttöön ja omaehtoiseen kulttuuritoimintaan
- tutustuttaa alueen kulttuuripalveluihin
- edistää henkistä ja sosiaalista hyvinvointia

- + tasa-arvo, saavutettavuus
- + sitouttaminen, paikallinen toteuttaminen
- + osallisuus, syrjäytymisen ehkäisy
- + yhteistyö

-Ei haittaa, jos mokaa.

8-luokkalaisten teatteripolkulaisen osallistujapalaute

-Ilmassa oli taikaa.

Esikoulun opettajan palaute Tarinapolulta

-Tanssi on itselleni vieraampi osa-alue, sain paljon vinkkejä, kuinka musiikkia ja tanssia voi leikkisästi yhdistää.

Lastenhoitajan palaute 4-5-vuotiaiden tanssipolulta

VARHAISKASVATUS

Kulttuuripolku täydentää päiväkotien omaa kulttuurikasvatusta. 4-5 v. ryhmiin tarjotaan tanssipajoja sekä muotoilu- ja arkkitehtuuripajoja. Esiopetusryhmiin tarjotaan sanataiteen tarinapolkupajoja hakuperiaatteella. Valintakriteerejä pajiin ovat ryhmän haasteet oppimisessa tai vuorovaikutuksessa, kehitysviiveet, maahanmuuttajataustaisuus, henkilökunnan koulutustarve ja päiväkodin sijainti. Kasvun ja oppimisen palvelualue tuottaa osan pajoista.

4-5 V. RYHMÄT: TANSSIPOLKU

Tanssinopettaja kiertää päivähoitoryhmissä ohjaamassa lastentanssipajoja, pajahaut ovat avoinna syksyisin koko toimintavuodelle. Tanssipolku sisältää myös varhaiskasvatuksen henkilökunnan koulutuksen kerran toimintavuodessa. Tavoitteena on tutustuttaa lapset mm. tanssilliseen liikeilmaisuun, kehon ja tilan käyttöön, vuorovaikutukseen ja rytmiin.

4-5 V. RYHMÄT: KINTTUPOLKU - MUOTOILU- JA ARKKITEHTUURI-PAJAT

Lastenkulttuurikeskus Lastu toteuttaa yleisavustuksen rahoituksella muotoilu- ja arkkitehtuuripajoja varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä sekä henkilökunnan koulutuksen kerran toimintavuodessa. Tavoitteena on tutustuttaa lapset mm. muotoiluun, ympäristön havainnointiin ja tutkimiseen sekä oman merkityksensä ympäristösuhteen luomiseen.

ESIOPETUS: TARINAPOLKU

Lastenkulttuurikeskus Lastu toteuttaa yleisavustuksen rahoituksella sanataide-työpajoja esiopetusryhmissä ja sanataidekoulutuksen esiopetuksesta vastaaville kerran toimintavuodessa. Tarinapolun tavoitteena on saada esikouluikäiset kiinnostumaan kielestä, vuorovaikutuksesta ja sanallisesta ilmaisusta sekä kirjallisuudesta ja lukemisesta ennen kouluun menoa. Tavoitteena on myös antaa varhaiskasvatuksen henkilöstölle työkaluja mahdollisiin kielellisiin kehityshäiriöihin puuttamiseen sanataiteen keinoin.

- + avustuksen vastikkeellisuus
- + saavutettavuus, tasa-arvo, kasvun tukeminen
- + sitouttaminen, yhteistyö

Tulevaisuus:

Varhaiskasvatuksen työpajojen lukumäärä on pieni suhteessa väestöllisesti ja maantieteellisesti laajaan kaupunkiin. Pitkät välimatkat erityisesti maaseudulla luovat haasteita pajaohjaajien aikatauluille. Halukkaita ryhmiä on enemmän kuin pajoja on tarjolla, koska usean aktiivisen toimintavuoden aikana päiväkodeissa on opittu hyödyntämään taidetta osana päivähoidon arkea ja henkilöstön ammatillista kehittymistä. Haasteena on myös perhepäivähoitoryhmien mukaan saaminen, koska ne jäävät helposti toimintojen ulkopuolelle. Tässä merkittävässä roolissa ovat perhepäivähoitajien esimiehet.

Toiveena on, että varhaiskasvatuksen Kulttuuripolku kirjataan tavoitteelliseksi kulttuurikasvatussuunnitelmaksi seuraavaan Kuopion kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan. Oleellista on kehittää pajatoimintaa vuosittain kaikissa päiväkodeissa kiertäväksi toiminnaksi, kaikille päiväkodeille osaksi päiväkodin toimintavuotta. Kaupungin yleisavustuksen vastikkeellisuutta esim. tanssin ja elokuvan/mediakasvatuksen osalta tulee kehittää. Lisäksi tutkitaan mahdollisuuksia saada taiteen ja kulttuurin soveltavia menetelmiä osaksi varhaiskasvatuksen henkilöstön täydennyskoulutusohjelmaa.

PERUSOPETUS

KIRJASTOPOLKU

Kirjastopolulla 1. luokkalaiset tutustuvat omaan lähikirjastoon (lähikirjaston puuttuessa kaupunginkirjastoon). Kirjastopolkua tukee myös koulussa toteutettava Tarinapolku-sanataideoppimateriaali, jonka hyödyntämiseen järjestetään opettajien koulutus lukuvuosittain. Kirjastoautoa hyödynnetään, jos sellaiseen on mahdollisuus. Tavoitteena on mm. kirjaston käyttöön opettaminen, monilukutaidon, ajattelun, oppimaan oppimisen, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun kehittäminen.

SYKSY: Kemppeänmäki, Pihkainmäki, Aurinkorinne, Snellman, Vehmersalmi, Hiltulanlahti, Vehmasmäki, Rajala, Haapaniemi, Pitkälähti, Kettula, Martti Ahtisaari, Pajulahti, Palonurmi, Käärmelahti, Pulkonkoski, Maaninkajärvi.

KEVÄT: Karttulanlahti, Hirvilahti, Länsi-Puijo, Vehkalampi, Pyörö, Puijonsarvi, Paloaho, Särkiniemi, Rytty, Pirtti, Kalevala, Kurkimäki, Alava, Jynkkä, Kaislastenlahti, Melalahti, Neulamäki, Nilsin yhtenäiskoulu.

TAIDEPOLKU

Taidepolulla 2. luokkalaiset vierailevat Kuopion taidemuseossa ja tutustuvat sen perusnäyttelyyn erilaisten moniaististen ja toiminnallisten tehtävien avulla. Tehtäväkokonaisuuteen liittyy myös koulussa toteuttavia tehtäviä. Taidepolun kokonaisuuteen liittyy opettajien koulutus luku-

vuosittain. Taidepolun tavoitteena on mm. kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen, ilmaisun ja monilukutaidon kehittäminen.

SYKSY: Karttulanlahti, Aurinkorinne, Haapaniemi, Hirvilahti, Kaislastenlahti, Länsi-Puijo, Paloaho, Snellman, Neulamäki, Melalahti, Hiltulanlahti, Kettula, Kalevala, Pyörö, Alava, Pajulahti, Palonurmi, Käärmelahti, Pulkonkoski, Maaninkajärvi.

KEVÄT: Jynkkä, Kemppeänmäki, Pihkainmäki, Pitkälähti, Vehmersalmi, Rajala, Rytty, Pirtti, Vehmasmäki, Vehkalampi, Särkiniemi, Puijonsarvi, Kurkimäki, Martti Ahtisaari, Nilsin yhtenäiskoulu.

MUSEOPOLKU

Museopolulla 3. luokkalaiset vierailevat valitsemassaan kahdessa museokohteessa Kuopiossa: Kuopion museossa, Kuopion korttelimuseossa tai Suomen ortodoksisessa kirkkomuseossa RIISAssa. Museoihin tutustutaan opettajan johdolla valmista opetusmateriaalia, tehtäviä ja työpajoja hyödyntäen. Oppimateriaalit sisältävät etukäteis- ja jälkitehtäviä koulussa toteutettaviksi. Oppimateriaaleihin ja museopedagogisiin lähestymistapoihin järjestetään opettajien koulutus lukuvuosittain. Museopolun tavoitteena on mm. kulttuurisen osaamisen, ilmaisun, monilukutaidon ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisen kehittäminen.

SYKSY: Karttulanlahti, Kettula, Vehmasmäki, Kalevala, Jynkkä, Snellman, Puijonsarvi, Melalahti, Länsi-Puijo, Paloaho, Kaislastenlahti, Vehkalampi, Martti Ahtisaari, Pajulahti, Palonurmi, Käärmelahti, Pulkonkoski, Maaninkajärvi.

KEVÄT: Pihkainmäki, Aurinkorinne, Haapaniemi, Särkiniemi, Vehmersalmi, Pirtti, Rajala, Neulamäki, Hirvilahti, Pyörö, Rytty, Kurkimäki, Hiltulanlahti, Alava, Nilsin yhtenäiskoulu.

MEDIAPOLKU

Mediapolulla 4. luokkalaiset käyvät elokuvaesityksessä Kino Kuvakukossa (Maanin-
gan alueen koulut Maaninkajärven koulun auditoriossa, Nilsin koulut Mantulla) ja tutustuvat VB-valokuvakeskuksen näyttelyyn. VB-valokuvakeskuksen näyttelyyn ja Koulukino-elokuvaesityksiin liittyy opetusmateriaali. Mediapolun tavoitteena on mm. kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen, ilmaisun, monilukutaidon sekä tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittäminen.

SYKSY: Pihkainmäki, Rytty, Pyörö, Haapaniemi, Melalahti, Jynkkä, Kalevala, Rajala, Vehmasmäki, Kaislastenlahti, Kurkimäki, Aurinkorinne, Puijonsarvi, Vehkalampi, Nilsin yhtenäiskoulu, Pajulahti, Palonurmi, Käärmelahti, Pulkonkoski, Maaninkajärvi.

KEVÄT: Karttulanlahti, Länsi-Puijo, Pirtti, Hiltulanlahti, Kettula, Paloaho, Neulamäki, Vehmersalmi, Särkiniemi, Snellman, Hirvilahti, Alava, Martti Ahtisaari.

YMPÄRISTÖPOLKU

Ympäristöpolulla 5. luokkalaiset tutustuvat oman koulun kulttuuriympäristöön valmiiden oppimateriaalin avulla. Koulun kulttuuriympäristömateriaaliin sisältyy tehtäviä ja työpajamalleja, jotka toteutetaan koulussa opettajan johdolla tai ohjatuissa työpajoissa. Lastenkulttuurikeskus Lastu tuottaa Ympäristöpolku-pajoja lukukausittain kouluilla ja opettajien koulutus järjestetään lukuvuosittain. Maaningan koulujen osalta hyödynnetään Lastenkulttuurikeskus Lastun tuottamaa yleistä maakunnallista Ympäristöpolku-opetusmateriaalipakettia.

Ympäristöpolku liittyy useisiin oppiaineisiin ja laaja-alaisiin oppimiskokonaisuuksiin ja voidaan toteuttaa esim. maantiedon, historian, äidinkielen, kuvataiteen, liikunnan ja matematiikan tunneilla. Ympäristöpolun tavoitteena on mm. kulttuurisen osaamisen, ilmaisun, monilukutaidon, osallistumisen, vaikuttamisen ja kestävän tulevaisuuden rakentamisen kehittäminen.

TANSSIPOLKU

Tanssipolulla 6. luokkalaiset tutustuvat liikeilmaisuun ja tanssin perusteisiin kouluilla kiertävän tanssinopettajan johdolla. Työpajat sisältävät muun muassa erilaisia liikeimprovisaatioita. Työpajan päämääränä on herättää vuorovaikutusta, luovuutta ja läsnäoloa. Pajahaut ovat lukukausittain ja pajoja on tarjolla rajoitettu määrä. Opettajille järjestetään tanssikoulutus lukuvuosittain.

Kouluissa hyödynnetään myös opettajan johdolla luokan kanssa vuorovaikutteisuuden, itseilmaisuun ja liikkeeseen perustuvaa Itäisen tanssin aluekeskuksen tuottamaa Liikelaatikko-peliä, joka sisältää erilaisia harjoituksia kehollisen taidetu-

kion pitämiseksi. Harjoitukset pohjautuvat liikeimprovisaatioon, jossa korostuvat katse ja kohtaaminen, ja niitä voi pitää yksitellen muiden tuntien lomassa (mm. osana äidinkielen, musiikin, liikunnan tai ilmaisutaidon opetusta) tai niistä voi rakentaa useamman oppitunnin mittaisen kokonaisuuden. Tanssipolun tavoitteena on mm. kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen, ilmaisun, itsestä huolehtimisen ja arjen taitojen kehittäminen.

SYKSY: Karttulanlahti, Pihkainmäki, Snellman, Rajala, Kurkimäki, Vehmersalmi, Länsi-Puijo, Paloaho, Alava, Vehmasmäki, Särkiniemi, Neulamäki, Pyörö, Haapaniemi, Martti Ahtisaari, Käärmelahti, Pulkonkoski, Maaninkajärvi.

KEVÄT: Hirvilahti, Kaislastenlahti, Kalevala, Melalahti, Puijonsarvi, Aurinkorinne, Rytty, Hiltulanlahti, Vehkalampi, Kettula, Kalevala, Pirtti, Jynkkä, Palonurmi, Pajulahti, Nilsin yhtenäiskoulu.

MUSIIKKIPOLKU

Musiikkipolulla 7. luokan oppilaat vierailvat Kuopion kaupunginorkesterin konsertissa sekä Kuopion Konservatorion soitinesittelystä Kuopion Musiikkikeskuksessa. Vierailuja järjestetään yhtenä päivänä lukukaudessa.

Musiikkipolulla tutustutaan orkesteriin, sen soittimiin ja kapellimestarin rooliin. Lähemmin soittimiin tutustutaan Kuopion Konservatorion soitinesittelystä, jossa halukkailla on myös mahdollisuus itse koella soittamista. Musiikkipolkuvierailua syventää sinfoniaorkesterin soittimia, kapellimestarin tehtäviä ja esitettäviä teoksia havainnollistava oppimateriaalipaketti.

Musiikkipolun tavoitteena on mm. kulttuurisen osaamisen, ilmaisun ja monilukutaidon kehittäminen.

SYKSY: Vehmersalmi, Alava, Minna Canth, Riistavesi, Puijonsarvi, Hatsalan klassillinen, Paloaho, Nilsin yhtenäiskoulu, Maaninkajärvi.

KEVÄT: Pyörö, Kalevala, Jynkänlahti, Kissa-kuusi ja Neulamäki.

TEATTERIPOLKU

Teatteripolulla 8. luokkalaiset vierailevat Kuopion kaupunginteatterin harjoituksissa sekä toteuttavat koulussa teatteri-ilmaisun harjoituksia joko oman opettajan tai teatteri-ilmaisun ohjaajan johdolla. Työpajat ovat avoinna lukukausittain ja valinnassa painotetaan tarvetta edistää luokan ryhmäytymistä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettajan omaa ammatillista kehittymistä draaman ja ilmaisun suhteen. Teatteri-ilmaisunohjaajan ohjaamissa pajoissa tutkitaan ja kehitetään itseilmaisun perusteita, vuorovaikutustaitoja ja tunneilyä.

Ilmaisun ja vuorovaikutuksen pajat ovat erittäin kysytyjä ja palautteiden perusteella erityisen tarpeellisia. Opettajat kaipaavat lisävinkkejä oppilaiden kanssa toimimiseen erityisesti haastavissa vuorovaikutustilanteissa (esim. kiusaaminen, some- ja netti-kiusaaminen). Erityisen tarpeelliseksi on koettu pajatoiminta Alavan koulussa sekä maaseutualueiden kouluissa.

SYKSY: Jynkänlahti, Vehmersalmi, Riistavesi, Pyörö, Minna Canth, Nilsin yhtenäiskoulu, Maaninkajärvi.

KEVÄT: Hatsalan klassillinen, Paloaho, Kalevala, Puijonsarvi, Neulamäki, Kissa-kuusi, Alava.

K9-KORTTI

K9-kortti on 9. luokkalaisten kulttuurikortti, jolla Kuopion, Lapinlahden, Iisalmen, Vieremän, Maaningan, Siilinjärven, Tervon, Juankosken, Kiuruveden, Keiteleen, Pielaveden, Sonkajärven, Tuusniemen, Rautavaaran, Kaavin, Rautalammin, Suonenjoen ja Vesannon oppilaat pääsevät maksutta tai alennuksella kulttuurimenoihin.

Lastenkulttuurikeskus Lastu koordinoi K9-korttien jakelua Kiuruveden, Keiteleen, Pielaveden, Sonkajärven, Tuusniemen, Rautavaaraan, Kaavin, Rautalammen, Suonenjoen ja Vesannon osalta ja rekrytoi uusia palveluntarjoajia maakunnasta. Kuopiossa huolehditaan palveluntuottajien kokoamisesta, kortin taittamisesta, painatuksesta ja jakelusta muiden kuin edellä mainittujen osalta sekä yhteydenpidosta kouluihin.

K9-kortin tavoitteena on mm. kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen, ilmaisuuden, itsestä huolehtimisen, arjen taitojen ja monilukutaidon kehittäminen.

Tulevaisuus:

Uusi valtakunnallinen ja kaupunkikohtainen perusopetuksen opetussuunnitelma otetaan käyttöön elokuussa 2016 ja Kuopion kulttuurikasvatussuunnitelma kirjaetaan osaksi kaupunkikohtaista suunnitelmaa. Kulttuuripolku tarjoaa vuosittaisen kulttuurikasvatuksen minimitason, jonka lisäksi kulttuuritoimijat tarjoavat omaa ohjelmistoaan tukemaan opetussuunnitelmaa. Kulttuuripolku tulee esille uudessa opetussuunnitelmassa erityisesti laaja-alaisen osaamisen tavoitteissa: kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisuus, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, moniluku-

taito ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen. Kulttuuripolku voidaan nähdä yhtenä monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen välineenä ja kulttuurikohteet ja -tapahtumat paikallisina oppimisympäristöinä.

Kaupungin yleisavustusten vastikkeellisuutta tulee kehittää esim. tanssin ja elokuvan/mediakasvatuksen osalta. K9-korttia kehitetään hyvinvointikortin suuntaan (palveluita tarjoamaan esim. liikuntapaikat).

Erityisryhmät

Erilaisuus on voimavara, jota voidaan hyödyntää monipuolisesti – tulevaisuudessa entistä enemmän. Erityistä tukea yksilö tai ryhmä voi tarvita monista eri syistä – tarve voi olla fyysinen, psyykinen, sosiaalinen tai taloudellinen. Kulttuurin aktivoinnin erityisryhmille tuottamat palvelut tukevat yhdenvertaisuutta ja osallisuutta. Tavoitteena on auttaa erityistä tukea tarvitsevia mukaan tavallisiin yhteiskunnan toimintoihin ja myös aktivoida heitä toimimaan itse.

Palvelujen lähtökohtana on taiteen ja kulttuurin keinoin tapahtuva yhteistoiminta ja siten osallistujien hyvinvoinnin lisääntyminen. Palvelut ovat ennaltaehkäiseviä ja asiakaslähtöisiä. Toiminnoilla pyritään tukemaan muita kaupungin palveluita (esim. mielenterveyspalvelut, vammaispalvelut, lastensuojelu, nuorisotyö) yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

LASTEN JA NUORTEN ERITYISRYHMÄT

Sosiaalisista verkostoista ja harrastusryhmistä sivuun jääneille nuorille, maaseutualueiden nuorille ja maahanmuuttajataustaisille nuorille järjestetään kulttuuriin aktivoinnin tuottamana taidelähtöistä pienryhmätoimintaa osana koulupäivää tai koulupäivän jälkeen paikallisella nuorisotalolla. Ryhmätoiminnassa teemoina on vuorovaikutuksen, ilmaisun, itsetunnon, liikeilmaisun, luovuuden, kotoutumisen ja ryhmäytymisen kehittäminen. Toiminta on pitkäkestoista, koko lukuvuoden kestävä. Tavoitteena on myös motivoida nuoria aktiiviseen ja osallistuvaan elämäntapaan sekä parantaa taiteen

ja kulttuurin saavutettavuutta ja siten ehkäistä syrjäytymistä. Ryhmiä on koottu koulukuraattoreiden, opettajien ja nuorisotyöntekijöiden yhteistyönä.

Alakoulun erityisluokille järjestetään tarvelähtöisesti vuorovaikutus- ja ilmaisupaljoja osana koulupäivää, mikä myös tukee erityisopettajan työn kehittämistä ja työsääjaksamista.

Koulukiusaamisen sekä erityisesti netti/somekiusaamisen ehkäisyyn toteutetaan Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksen tukemana (Iloa ilmaisusta -hankekokonaisuus) Kiitos kaveruudelle -hanke vuosina 2015-2016. Hankkeessa luodaan kiusaamisen ehkäisyyn työpajakokonaisuus, jossa hyödynnetään teatteri-ilmaisun, draaman ja vuorovaikutuksen keinoja. Hankkeen lopputuotteena muodostuu käsikirja opettajille sekä muille nuorten kanssa toimiville. Hanke toteutetaan Kuopion kaupungin perusopetuksen hankokouluissa (4 koulua) 5.-6. luokille sekä yhteistyössä pääsarjaseurojen kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksen myötä toteutetaan osana Iloa ilmaisusta -hankekokonaisuutta teatteri-ilmaisun, draaman ja varjoteatterin hanke Riistavedellä. Hanke on osa Melalahden koulun 2.-5. luokkien koulupäivää lukuvuonna 2015-2016. Hankkeessa kehitetään myös paikallista kulttuurista nuorisotyötä kohderyhmänä yläkoululaiset tytöt ja järjestetään esikoululaisille ja 1. luokkalaisille teatterikerhotoimintaa nuorisotiloissa. Lisäksi hankkeessa kehitetään Riistaveden kirjaston satutunteja draamallisempaan suuntaan. Hanke työllistää paikallisen

teatteri-ilmaisun ammattilaisen ja on siten kestävä kehityksen mukaista.

- + osallisuus, syrjäytymisen ehkäisy
- + saavutettavuus, tasa-arvo
- + kestävä kehitys

Tulevaisuus:

Nuorisopalveluiden, etsivän nuorisotyön, Setlementti Puijolan Tyttöjen Talon, Nuorten Palvelun, seurakunnan nuorisotyön ym. toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä kehitetään, esim. ohjaus soveltavan taiteen pienryhmistä edellä mainittujen toimijoiden ryhmätoimintaan. Pienryhmätoiminnan kustannusrakenteita kehitetään yhdessä koulujen, nuorisopalveluiden ja 3. sektorin toimijoiden kanssa, esim. palveluiden hankkeistaminen ja avustusten hakeminen yhdessä eri rahoituslähteistä.

Haasteena on eri alojen ammattitaiteilijoiden työllistäminen pienin tuntimäärin ja pitkät välimatkat erityisesti maaseutualueilla. Näistä syistä yhteistyötä naapurikuntien kanssa (esim. Siilinjärvi) tulee kehittää ammattitaiteilijoiden täydempien toimenkuvien aikaansaamiseksi.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää juuri oikeiden asiakasryhmien löytämiseksi, jotta toiminta on mahdollisimman vaikuttavaa. Tässä yhteistyö mm. koulukuraattoreiden ja nuorisotyöntekijöiden kanssa on ensiarvoisen tärkeää.

Yhteistyötä Kuopion Konservatorion Ta-kuulla/Voimala-hankkeen kanssa kehitetään ja selvitetään työnjako (esim. lasten ja nuorten erityisryhmien osalta, KYS, SAKKY) päällekkäisen toiminnan välttämiseksi ja resurssien maksimoimiseksi.

VOIMAUTTAVAT KUVAPAJAT - KUVALLISEN ILMAISUN RYHMÄT LÄHIÖISSÄ

Palvelu on kaikille alueen asukkaille avoin, mutta käytännössä suunnattu alueella asuville mielenterveys- ja päihdekuntoutu- jille. Kuvallinen ilmaisu auttaa löytämään omia voimavaroja, ja sen kautta voidaan purkaa voimavaroja kuluttavia asioita. Toiminta aktivoi kävijöitä kiinnittämään huomiota oman asuinalueen viihtyvyy- teen ja sitä kautta omaan hyvinvointiin. Se kannustaa osallistujia yhteisöllisyyteen ja muiden kulttuuri- ja taidetoimintojen pariin. Asiakasohjaus palveluun tapahtuu laajan yhteistyöverkoston kautta.

- + toimintakyvyn paraneminen
- + sosiaalisen vuorovaikutuksen lisääntyminen ja paraneminen
- + yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääntyminen

YHTEISÖTAIDE- TOIMINTAA YKSILÖ- ASIAKKAILLE

Toiminta on suunnattu henkilöille, jotka eivät psyykkisistä, fyysisistä, taloudelli- sista tai sosiaalisista syistä hakeudu/pää- se aktivoivien palvelujen piiriin. Toiminta pohjautuu ratkaisu- ja voimavarakeskei-

selle taidetyöskentelylle, jonka tavoitteena on aktivoita ihmistä ottamaan vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja löytää hänelle sopiva ”jatkoaskel”. Toiminta tapahtuu asiakkaan kotona. Asiakasohjaus palve- luun tapahtuu laajan yhteistyöverkoston kautta.

- + taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden lisääminen
- + sosiaalisen vuorovaikutuksen lisääntyminen ja paraneminen
- + yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääntyminen

YHTEISÖTAIDE- TOIMINTAA RYHMÄSSÄ

Toiminta on suunnattu asiakkaille, jotka ovat olleet yhteisötaidetoiminnan yksi- löasiakkaina. Sosiaalisten kommunikoin- ti-, itseilmaisu- ja esiintymisvalmiuksien paraneminen on keskeinen tavoite luovien menetelmien ryhmävalmennusprosessis- sa. Tavoitteena on minäkuvan vahvistu- minen, omien tunteiden ymmärtäminen ja niiden ilmaiseminen sekä onnistumisen kokemukset sekä uusien harrastustoimin- tojen/ryhmien löytyminen asiakkaan ar- keen. Ryhmävalmennusprosessi on kym- menen tapaamiskerran mittainen.

- + sosiaalisen vuorovaikutuksen lisääntyminen ja paraneminen
- + yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääntyminen
- + omien vahvuuksien tunnistaminen, voimaantuminen
- + motivaation lisääntyminen ottaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan

PERHEKURSSI

Perheiden yhteistä tekemistä ja vuorovai- kutusta tukeva perhekurssi on suunnattu sosiaalitoimen perheasiakkaille. Kohde- ryhmänä ovat muun muassa perhetyöntekijöiden asiakasperheet, perhetukikeskuk- set, avojuuonon perheet ja tukiperheet.

Perhekurssilla on mukana koko perhe, myös perheen sosiaalityöntekijä tai per- hetyöntekijä on tervetullut. Kurssin sisäl- töinä ovat esim. kädentaitojen työpajat, liikuntakohteet (uimahalli ja Kuopio-halli), Kuopion museon näyttelyt ja työpajat sekä Kuopion kaupunginteatterin lastenesityk- set. Kurssilla tehdään ja koetaan asioita yhdessä, perheenä. Työpajojen sisältöjä voi halutessaan toteuttaa kotona. Kokonai- suus toimii starttikurssina, joka madaltaa perheiden kynnystä vierailta kulttuuri- ja liikuntakohteissa sekä osallistua esim. Kansalaisopiston perhekurseille.

Perhekurssi on sosiaalitoimen asiakasper- heille ilmainen. Tarvittaessa perheille järjes- tetään kyyditys kohteeseen ja arki-iltaisin tapahtuvissa kokoontumisissa (esim. teat- eri-esityksen väliaika) on tarjolla iltapala.

- + perheiden yhteiseen tekemiseen kannustaminen
- + syrjäytymisen ehkäisy
- + sosiaalisen vuorovaikutuksen lisääntyminen ja paraneminen
- + kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen
- + lastensuojelun tukeminen

TYÖKESKUKSEN KULTTUURIN KUUKAUSIPAJAT / TUJAUS

Kehitysvammaisten päivä- ja työkeskusten asiakkaille järjestetään avoimia taide- ja kulttuurisältöisiä (esim. kuvataide ja tanssi) työpajoja noin kerran viikossa.

Vuonna 2015 haetaan Taiteen edistämiskeskukselta avustusta kehitysvammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien taidetoiminnan kehittämiseen ja rakenteellisten muotojen luomiseen yhteistyössä Taiteen aluekeskuksen kanssa.

- + sosiaalinen kuntoutus
- + tasa-arvo työelämässä
- + osallisuus

YHTEISÖTAITEILIJAT KEHITYSVAMMA- TYÖSSÄ

Kahden eri taiteen alan (tanssi ja klovneria) yhteisötaiteilijaa aloittaa syyskauden 2015 aikana kahdessa kehitysvammaisten palveluyksikössä. Palveluiden sisältöinä ovat muun muassa osallistava yhteisöklovneria, osallistavat tanssitaidetuokiot ja muu kehollista ilmaisua tukeva toiminta esim. toimintakykyä ylläpitävät rytmi- ja liikeharjoitukset, minäkuvan ja tunteiden käsittely luovan liikkeen ja kosketuksen avulla.

Toiminnoilla tuetaan kehitysvammaisten henkilöiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, itseilmaisun ja omantunnon arvon lisääntymistä. Tavoitteena on avoimen, luottavaisen ja kannustavan ilmapiirin luominen, luovuuden herättäminen ja näiden avulla

toimintakyvyn ylläpito, parannus ja kuntoutusprosesseja tukeva toiminnallisuus. Toiminta edistää sosiaalista kuntoutusta.

- + kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääntyminen
- + lisää yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja vuorovaikutusta
- + tukee toimintakykyä ja edistää sosiaalista kuntoutusta

*-Ennen kun te tanssijat
tulitte tänne, me ei edes
kätelty toisiamme, nykyään
on pakko halata heti kun
tavataan.*

—

*-Tässä ihan vanhakin
nuortuu.*

—

*-Tanssi teki meistä
ihmisläheisiä.*

*Osallistujapalautteita yhteisö-
taidetoiminnasta ikäihmisten parissa*

Ikäihmiset

Usean aktiivisen hanketoimintavuoden jälkeen kulttuurinen seniori- ja vanhustyö on vakiintunutta ja rakenteissa olevaa toimintaa Kuopiossa. Kulttuurista vanhustyötä toteutetaan usean toimijatahon; niin kaupungin, järjestöjen kuin vapaaehtoistoimijoiden voimin. Kulttuuriin aktivoimien koordinoimien ja tuottamien palveluiden tavoitteina ovat palveluista riippuen muun muassa kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen, kotona asumisen tukeminen, syrjäytymisen ehkäisy, kuntoutuksen tukeminen, toimintakyvyn ja toimijuuden vahvistaminen, itsemääräämisoikeuden ja identiteetin vahvistaminen, yhteisöllisyyden, osallisuuden ja vuorovaikutuksen lisääminen.

KULTTUURI VANHUSTYÖN TUKENA –TYÖRYHMÄN TOIMINNOT

Toiminnan tavoitteena on mahdollistaa taiteen ja kulttuurin keinoin ikäihmisten aktiivinen ja omannäköinen elämä, kulttuurin ja taiteen saavutettavuus, vanhustyön kulttuuriosaamisen sekä kulttuuritoimijoiden vanhusosaamisen vahvistaminen ja taiteilijoiden työmahdollisuuksien lisääminen.

Työryhmän tehtävänä on suunnitella ja koordinoita erilaisia kulttuuri- ja taidetahtumia ja -toimintoja ikäihmisille kaupungin palveluysiköihin. Toimintoja ovat muun muassa kuvataiteen, musiikin, luovan tanssin ja valokuvauksen työpajat, kiertävät näyttelyt, teatteriesitykset ja elokuvat sekä hoitohenkilöstön ja vertaisohjaajien

koulutuspäivät ja kulttuurikylvelykset. Toiminnoilla tuetaan välillisesti kotona asumista esim. vuorohoitoon, päiväryhmille ja omaishoitajille suunnatuilla palveluilla. Toiminta lisää taiteilijoiden työmahdollisuuksia ja tätä kautta soveltavan/osallistavan taiteen osaajien määrää alueella.

Ikäihmisten hyvinvoinnin edistäminen on poikkihallinnollista työtä. Työryhmässä toimii työntekijöitä hyvinvoinnin edistämisen palvelualueelta, perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueilta sekä muita alueen kulttuuritoimijoita. Työryhmä on toiminut aktiivisesti vuodesta 2005 saakka.

Tulevaisuus:

Kulttuurisen vanhustyön tulevaisuuden takaamiseksi kunnallisella sektorilla tarvitaan asenne- ja rakennemuutosta. Kunnalliset (taloudelliset ja hallinnolliset) resurssit eivät jatkossa yksin riitä kattavan ja monipuolisen kulttuurisen palvelutuotannon ylläpitämiseksi. Yhteistyötoimintamalleja on kehitettävä ja laajennettava, jotta taide- ja kulttuuripalvelut ovat tulevaisuudessa kuntamme ikäihmisten saavutettavissa. Hoitokulttuurissa tapahtuvaa asennemuutosta on tuettava niin, että kulttuurin ja taiteen käyttö ymmärrettäisiin ja otettaisiin asiakkaan arjen mielekkyyden lisääjäksi laitossympäristösä. Muutos vaikuttaa positiivisesti myös työhyvinvointiin.

Kuntarakenteen muuttuessa ja talouden kiristyessä työryhmän taloudelliset resurssit vähenevät suhteessa kasvavaan

ikäihmisten määrään. Kuntaliitosalueiden myötä Kuopiossa asuu yhä suurempi määrä ikäihmisiä alueilla, joilla kulttuuripalveluita on vähän saatavilla. Palveluiden organisointiin tarvitaan laajaa yhteistyötä ja jo olemassa olevien rakenteiden hyödyntämistä.

Työryhmä näkee tulevaisuudessa kulttuurisen vanhustyön muodot nykyistä moninaisimmiksi, sillä asiakkaiden kulttuuriset tarpeet ja toiveet ovat mitä erilaisimpia. Kulttuurisen vanhustyön osaaminen on juurrutettava olemassa oleviin rakenteisiin; ikäihmisten palveluysiköiden arkeen (esim. henkilökunnan koulutuksin) ja oppilaitosten opintokokonaisuuksiin. Järjestö- ja yhdistystoimijoiden roolia kulttuurisessa vanhustyössä on kartoitettava ja selvitettävä kaupungin avustusten vastikkeellisuuden mahdollisuus kulttuurisen vanhustyön lisäämiseksi.

- + kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen
- + kotona asumisen tukeminen
- + syrjäytymisen ehkäisy
- + työllisyyden parantaminen
- + poikkihallinnollinen työ, verkostotyö, oppilaitosyhteistyö

YHTEISÖTAITEILIJAT VANHUSTYÖSSÄ

Usean toimintavuoden jälkeen yhteisötaiteilijoiden palvelut (toiminta ja rahoitus) ovat vakiintuneet organisaation rakenteeseen.

Eri taiteen alojen yhteisötaiteilijat (1-3 henkilöä kerrallaan) työskentelevät ikäihmistien palveluyksiköissä (toimintakeskus, sairaala, asumispalveluyksikkö). Palvelua pyritään tarjoamaan yhteen kohteeseen pitkäkestoisesti, 1-2 vuotta. Tavoitteet ovat pitkälti samoja kuin Kulttuuri vanhustyön tukena -työryhmän tuottamissa palveluissa. Säännöllisen, pitkäkestoisen työn turvin yhteisötaiteilija pystyy kuitenkin vastaamaan paremmin kunkin yksikön (henkilökunta ja asiakkaat) tarpeisiin ja toiveisiin. Yhteisötaiteilijat vahvistavat vanhustyön kulttuuriosaamista aktiivimalla ja kannustamalla hoito- ja hoivahenkilöstöä käyttämään omia kulttuurillisia voimavaroja hoitoarjessa.

Yhteisötaiteilijoiden myötä on pystytty tarjoamaan myös kulttuurialan opiskelijoille mahdollisuus harjoitteluun, jossa yhteisötaiteilija toimii ”mentorina”.

Kohteesta riippuen yhteisötaiteilijatoiminnoilla tuetaan taiteen soveltavien ja osallistavien menetelmien avulla asiakkaan vuorovaikutusta ja itseilmaisua, toimintakykyä ja kuntoutusta. Tavoitteissa painotetaan yhteisöllisyyttä ja sosiaalista vuorovaikutusta.

- + kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen
- + kotona asumisen tukeminen
- + syrjäytymisen ehkäisy
- + sosiaalisen pääoman lisääntyminen

- + lisää yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja vuorovaikutusta
- + tukee kuntoutusta, toimintakykyä
- + työllisyyden parantaminen
- + oppilaitosyhteistyö

Tulevaisuus:

Haasteena on vakiintuneen toiminnan määrän kasvattaminen useampaan ikäihmistien palveluyksikköön, palvelun tarjoaminen muille kohderyhmille (esim. kehitysvammaiset) sekä yhteisötaiteilijoiden pidemmät työ sopimukset.

KULTTUURIKAHVILA 60+

Kulttuurikahvila 60+ on seniori-ikäisille suunnattu kohtaamis- ja keskustelupaikka mielenkiintoisten, kuukausittain vaihtuvien kulttuuriteemojen ympärillä. Kulttuurikahvila 60+ kokoontuu kerran kuussa. Jokaisella kerralla esittelyssä on syventävä osuus ja aiheeseen liittyvää paikallisten kulttuuritoimijoiden ohjelmistotai näyttelytarjontaa. Tavoitteena on tarjota matalan kynnyksen kohtaamispaikka ja kannustaa kävijöitä vierailemaan kulttuurikohteissa. Tilaisuudet ovat maksuttomia. Kahvitarjoilu on omakustanteinen.

- + matalan kynnyksen kohtaamispaikka
- + lisää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta
- + aktivoi palvelujen piiriin
- + kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen

MUISTELUTYÖ MUSIIKIN KEINOIN

Muistelu tapahtuu asiakkaan kotona vapaamuotoisen keskustelun, musiikin, laulun ja soiton merkeissä yhteisötaitelijan vetämänä. Asiakasohjaus tapahtuu pääsääntöisesti kotihoidon- ja kotisairaanhoidon kautta. Muistelutyötä virittävät erilaiset musiikkiteemat esim. lapsuuden ja nuoruuden laulut, rakkaus, sota-aika, iskelmät sekä kunkin asiakkaan oma kokemusmaailma ja muistot.

- + kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen
- + kotona asumisen tukeminen
- + syrjäytymisen ehkäisy

Tulevaisuus:

Laitospaikkojen vähenemisen myötä kotiin tuotettavien palveluiden merkittävyys kasvaa. Palvelu kannattaa pitää tarjolla, vaikkakin muistelutyö on vain yksi metodi, joka on korvattavissa tarpeen mukaan jollain muulla kotiin vietävällä taide- tai kulttuuritoiminnolla tai muulla muistelutyön muodolla.

KULTTUURILUOTSITOIMINTA

Kulttuuriluotsi on kulttuurikohteiden tarjontaan perehtynyt, koulutettu vapaaehtoistyötä tekevä avustaja. Vapaaehtoiset tuovat oman osaamisensa saattoapua tarvitseville ikäihmisille, jotka he haluavat vieraila kulttuurikohteissa. Vastavuoroisesti luotsit saavat tiedotteita kulttuuritarjonnasta, jatkokoulutusta tarpeen mukaan sekä tukea ja kannustusta toisiltaan yhteisissä vertaistapaamisissa.

- + kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen
- + kotona asumisen tukeminen
- + syrjäytymisen ehkäisy

OPPILAITOSPAKETIT

Amk:n ja Sakkyn vanhustyön opiskelijoille (mm. toimintaterapeutit, fysioterapeutit, muistihoitajat, lähihoitajat) suunnataan kulttuurisen vanhustyön kylvetyksiä ja opintoihin sidottavia muita kokonaisuuksia ja harjoitteluja. Erilaiset kokonaisuudet voivat sisältää työpajoja, työssäoppimista, luentoja ja ammattitaitelijan mentorointia. Toiminnalla kannustetaan ja vahvistetaan osaamista asiakaslähtöisen kulttuurisen työotteen käyttämisessä ja soveltamisessa hoito- ja hoivatyössä. Toiminta lisää tietoisuutta luovan toiminnan mahdollisuuksista.

Ikäihmisten palveluyksiköissä työskentelevien yhteisötaitelijoiden työnkuvaan voidaan liittää oppilaitosyhteistyötä esim. niin, että yhteisötaitelijat kertovat kulttuuriseen työotteeseen kannustavasta toimintamallista ja perehdyttävät toiminnallisiin menetelmiin mm. musiikin, tanssin ja teatterin käyttämiseen hoitotyössä. Toteutus tapahtuu osittain pienryhmissä palveluyksiköissä yhteisötaitelijoiden johdolla ja itse kokeillen esim. työssäoppimisjaksolla.

- + kannustetaan luovaan työotteeseen hoitotyössä
- + kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen

*Kiitos Pakkasjuhlista!
Tapahtumana ja ideana
oikein kiva. Mukava,
että täällä Petosellakin
tämmöisiä järjestetään,
etteivät kaikki tapahtumat
ole aina keskustassa.*

*Osallistujapalaute Petosen
Pakkasjuhlasta 2015*

Kulttuuriin aktivoinnin tapahtumat

Tapahtumat luovat ympäristöä, jossa kulttuuriin aktivoinnin kohderyhmät voivat kokea kulttuurin eri muotoja. Kulttuuriin aktivoinnin koordinoimien ja tuottamien tapahtumien arvoja ovat matalan kynnyksen osallistuminen, yhteistyöverkostoissa toimiminen, tukea tarvitsevien kohderyhmien (lapset, nuoret, ikäihmiset, erityisryhmät, maaseutualueet) huomioiminen ja kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen. Matalan kynnyksen tapahtumat ovat saavutettavia paitsi laajemmille kohderyhmille, myös vaikeammin tavoitettaville ryhmille. Vuosittain toistuvien tapahtumien lisäksi kulttuuriin aktivointi suunnittelee ja toteuttaa yksittäisiä tapahtumia resurssien mukaan.

PAKKASPÄIVÄT JA PAKKASJUHLAT

Lasten ja nuorten Pakkaspäivillä Kuopion kulttuurilaitokset, järjestöt ja muut toimijat järjestävät kulttuuria ja liikuntaa sisältäviä tapahtumia viikon ajan tammikuussa. Kulttuuriin aktivoinnin omana tuotantona järjestetään Pakkasjuhlat-tapahtumia. Vuonna 2015 Pakkasjuhlat levittyivät keskustan lisäksi Petoselle, Nilsiaän ja Vehmersalmelle. Lähiöiden ja maaseudun toimijoiden aktivoiminen tapahtumien yhteistyökumppaneiksi, järjestäjiksi ja osallistujiksi on tärkeää Kuopion lähiö- ja maaseutualueiden asukkaiden osallisuuden näkökulmasta. Tapahtumien järjestäminen yhteistyössä tuo positiivisia kokemuksia kumppanuudesta Kuopion kaupungin

kanssa. Pakkasjuhlat ovat matalan kynnyksen tapahtumia. Tapahtumat järjestetään leikkipuistoissa, torialueilla tai muilla julkisilla paikoilla. Tapahtumat ovat osallistujilleen ilmaisia. Myyntituotteet (esim. ruokapalvelut) pyydetään hinnoittelemaan mahdollisimman huokeasti. Näillä keinoin mahdollistetaan mahdollisimman monen ja eri tilanteissa olevien lapsiperheiden osallistuminen tapahtumiin. Tapahtumien sisällössä kulttuurin ja liikunnan elämykset antavat iloa ja ajatuksia esim. siitä, minkälaisia asioita Kuopiossa voi harrastaa.

- + osallistaa lähiöitä ja maaseutua
- + ehkäisee lasten syrjäytymistä
- + jalkautuu ihmisten pariin, matalan kynnyksen palvelu
- + laajassa yhteistyöverkostossa toteutettu

Tulevaisuudessa Pakkasjuhla tuotetaan alueille, joilla on paljon lapsiperheitä ja kysyntää matalan kynnyksen tapahtumille, sekä maaseutualueille kiertävän vuoron periaatteella.

HYPERHIIHTOLOMA, SUPERSYSSLOMA JA KIVA KESÄ!

Koululaisten hiihto- ja syyslomalla sekä kesäkuun kolmella ensimmäisellä viikolla Kuopion kaupungin toimijat (liikuntapaikat, kulttuurilaitokset, kansalaisopisto,

nuorisotalot) sekä lukuisat järjestötoimijat (esim. urheiluseurat, käsityöyhdistykset) ja kaupalliset yritykset tarjoavat maksutomia tai alennetulla hinnalla tapahtumia, leirejä, työpajoja, kerhoja ym. lapsille ja nuorille. Uusina toimijoina mukana ovat olleet mm. Kiipeilykeskus Voema, Kuntoskeskus Fressi ja Tila-auto Oy. Tapahtumaviikot ovat hyviä keinoja houkutellessa lajin tai harrastuksen pariin uusia käyttäjiä. Usein tapahtumiin tullaan koko perheen voimin.

Hyperhiihtolomaa on järjestetty vuodesta 2011 lähtien, Supersysslomaa vuodesta 2010 ja Kiva Kesä! -tapahtumajaksoa on testattu ensimmäistä kertaa kesällä 2015. Lomista tiedotetaan laajasti internetissä, ilmaisjakelulehdissä, sosiaalisessa mediassa ja koulujen Wilma-järjestelmässä. Kulttuuriin aktivointi kokoaa lomaohjelmat yhteen, huolehtii palvelun kehittämisestä, tiedottamisesta ja markkinoinnista. Supersyssloman 2014 osallistujamäärä oli yli 15000, hyperhiihtoloman 2015 osallistujamäärä yli 9000.

Tulevaisuudessa lomatapahtumia pyritään järjestämään yli kuntarajojen esim. Siilinjärven kanssa, jolloin koululaiset voisivat käyttää palveluita ristiin (mukaan palveluntarjoajiksi esim. Kunnanpaikka, Fontanela, Tuplajäät).

ÖMEISING REIS

Huhtikuussa järjestettävä Ömeising Reis on Kuopion (Savonia-AMK:n, Itä-Suomen yliopiston ja HUMAKin) opiskelijatuuto-

reille suunnattu tapahtuma. Tavoitteena on tutustuttaa tuutorit toisiinsa ja alueen kulttuuri- ja liikunta-aktiiviteetteihin. Ömeising Reis kohdistuu nuorten ja työikäisten välissä olevaan ikäryhmään ja sen sisällä niihin henkilöihin, joiden tehtävänä on tutustuttaa laajempi määrä opiskelijoita Kuopion kulttuuri- ja liikuntapaikkoihin. Tapahtuma toteutetaan opiskelijatuutorikoulutuksen jatkona ja siinä korostuu yhdessä tekeminen ja ryhmäytyminen: se, että kaikki saavat osallistua omalla tavallaan. Vuonna 2015 tapahtumaan mukaan tuli ehkäisevän päihdetyön koordinaattori.

- + aktivoi opiskelijoita ja ehkäise heidän syrjäytymistään
- + opiskelijat saavat tietoa kulttuuri- ja liikuntapaikoista elämyksellisesti menemällä paikan päälle
- + laajassa yhteistyöverkostossa toteutettu
- + ehkäisevä päihdetyö mukana

Opiskelijat olivat todella hyvillä mielin illan päätteeksi ja päihdeettömyys sai paljon kiitosta, mukavaa vaihtelua perinteisten opiskelijatapahtumien rinnalle!

Osallistujapalaute Ömeising Reis -tapahtumasta 2015

VETERAANIPÄIVÄN JUHLA

Veteraanipäivän juhla järjestetään kansallisena veteraanipäivänä vuosittain. Tapahtuman suunnittelussa mukana ovat mm. seurakunnat ja eri veteraanijärjestöt. Vuonna 2015 kannustettiin entisiä kuntaliitos- ja maaseutualueita paikallisten juhlien järjestämiseen.

- + osallistaa maaseutualueita
- + ikäihmisten ja sotaveteraanien huomioiminen tapahtumatuotannossa
- + yhteistyöverkostossa toteutettu

Tulevaisuudessa sotaveteraanien määrä vähenee, ja veteraanipäivän juhlan kohderyhmää pohditaan uudelleen. Mietitään myös, missä muodossa veteraanipäivän juhla järjestetään. Asiassa otetaan huomioon valtakunnallinen trendi.

NILSIÄN MUSIIKKI- JA TANSSILEIRI

Nilsian musiikki- ja tanssileiri järjestetään vuosittain juhannuksen jälkeen. Leirin opetusohjelmassa on laajasti sisältöjä klassisen ja rytmimusiikin opetuksesta tanssiin ja keuhonhooltoon. Kohderyhmän ikähaitari on niin ikään laaja: kursseja järjestetään vauvamuskareista seniorilaulukurssiin. Opetus toteutetaan sekä yksilö- että ryhmäopetuksena. Leirille tulee osallistujia paitsi Nilsias-tä, Kuopion seudulta ja muilta lähialueilta, myös koko Suomen alueelta, erityisesti pääkaupunkiseudulta sekä lisäksi ulkomailta. Leiri on tärkeä tapahtuma Nilsialle entisenä kuntaliitosalueena. Tapahtuma aktivoi paikallisia paitsi leiriläisinä ja työntekijöinä, myös konserttitarjonnan yleisönä.

Leiri antaa mahdollisuuden tutustua soitto-, laulu- ja tanssiharrastukseen ennen aikaisempia opintoja. Leiriläisille tärkeää on myös vapaa-ajan ohjattu toiminta leirillä ja uusien kavereiden saaminen. Leiriläiset näkyvät katukuvassa leirin ajan ja esiintyvät perinteisten konserttipaikkojen lisäksi mm. torilla, satamassa, hoivakoti Ollukassa ja vuonna 2015 myös Tahko-MTB:n rastilla Rahasmäen louhoksella. Leirin valmisteluissa mukana on laaja joukko ihmisiä koululaisista ja opiskelijoista leirikonkareihin. Vuodesta 2014 alkaen mukana ovat olleet myös etsivän nuorisotyön nuoret. Leiri on päihdeeton.

- + osallistaa maaseutua
- + ehkäisee lasten ja nuorten syrjäytymistä, mukana mm. etsivä nuorisotyö
- + palvelun vieminen ihmisten pariin, esim. hoivakodin asukkaille
- + yritysyhteistyö (Tahko)

MAANINGAN HUILUURUPPEEMAT

Maaningan Huiluuruppeemat on Maaningan perinteikäs tapahtumaviikko, jonka huipentaa Kulttuuriin aktiivoinnin tuottama koko perheen tapahtumapäivä heinäkuussa. Tapahtumapäivä järjestetään matalan kynnyksen periaatteella Maaningan torilla. Tapahtuman järjestämistä voidaan pitää tärkeänä myös entisen kuntaliitosalueen asukkaiden osallisuuden näkökulmasta. Tapahtumatuotannon taustalla toimii Huiluuruppeemien toimikunta.

- + osallistaa maaseutua
- + matalan kynnyksen tapahtuma
- + toteutettu yhteistyöverkostossa

KUOPIO JUHLII / OLONKORJUUTORI

Kuopio JuhlII -tapahtumakokonaisuus järjestetään vuosittain elokuun viimeisenä viikonloppuna, ja sen on tuottanut Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tilauksesta Kuopio Festivals ry. Tapahtumakokonaisuuden sisällössä on mm. liikunnan, kulttuurin, hyvinvoinnin ja taiteen teemoja. Tapahtumia toteuttaa laaja toimijajoukko, johon kuuluu mm. yhdistyksiä, yrityksiä ja kulttuurilaitoksia. Tavoitteena on matalan kynnyksen tapahtumien tarjoaminen ja myös lähiöiden ja maaseutualueiden asukkaiden osallistaminen.

- + lähiöiden ja maaseutualueiden asukkaiden osallistaminen
- + matalan kynnyksen tapahtumat
- + laajassa yhteistyöverkostossa toteutettu

Yksi-kaksipäiväinen, Kulttuuriin aktiivisuuden tuottama Olonkorjuutori kuuluu Kuopio JuhlII -tapahtumakokonaisuuteen. Olonkorjuutorilla Kuopion 3. sektorin toimijat, kuten kansanterveysjärjestöt esittelevät toimintaansa ja antavat tietoa osaisalueestaan kuntalaisille. Vuoden 2014 teemana oli koko perheen Olonkorjuutori ja tapahtuma saavutti 4600 kävijää.

- + antaa tietoa erilaisissa elämäntilanteissa toimimiseen ja ehkäisee siten ongelmia ja syrjäytymistä
- + matalan kynnyksen tapahtuma torilla
- + laajassa yhteistyöverkostossa toteutettu

ITSENÄISYYSPÄIVÄN JUHLA

Kaupungin itsenäisyyspäivän juhla järjestetään itsenäisyyspäivänä kaikille kuopiolaisille avoimena tilaisuutena. Juhlaan kutsutaan 3. sektorin toimijoita vuosittaisen teeman mukaisesti. Entisiä kuntaliitos- ja maaseutualueita kannustetaan paikallisten juhlien järjestämiseen. Juhla on tärkeä erityisesti sotaveteraaneille ja ikäihmisille.

- + osallistaa maaseutua
- + kaikille kuntalaisille avoin
- + ikäihmisten ja veteraanien huomioiminen tapahtumatuotannossa

Tulevaisuudessa pohditaan juhlan kohde-ryhmää ja sitä, miten juhlaan saadaan mukaan lisää mm. nuoria. Mietitään myös, missä muodossa juhla järjestetään.

SUOMI 100 VUOTTA 2017

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen kulttuuritoimijoiden sekä muiden Kuopion kulttuuritahojen yhteistyönä on työstyetty vuoden 2017 Suomi 100 v. – toiminnan runkoa sekä projektihakemus Valtioneuvostolle. Kuopion kaupungin Suomi 100 v. – yhteyshenkilönä Valtioneuvoston suuntaan on toiminut Kulttuuriin aktiivoinnin kulttuurituottaja. Kuopion juhluvuoden teemanä on Sadan vuoden tanssi – hyvinvointia edistämässä.

Sadan vuoden tanssi –juhluvuosi on kansalaisten hyvinvoinnin lisäämiseen tähtäävä, tanssiteemainen, osallistava ja yhteisöllinen verkostujuhla, jota toteutetaan

eri toimijoiden yhteistyönä. Juhlavuoden toiminnoissa huomioidaan paikallinen, maakunnallinen ja valtakunnallinen näkökulma. Tanssi on yhteinen nimittäjä myös muissa taiteenlajeissa ympäri vuoden; valokuvassa, kirjallisuudessa, kuvataiteessa, luonnossa, musiikissa. Tanssiteema liitetään myös mahdollisimman moneen alueen tapahtumaan ja palveluun ympäri vuoden. Vuoden toteutus riippuu erillisrahoituksesta.

MENTAL HEALTH ART WEEK

Mental Health Art Week on valtakunnallinen hyvän mielen kulttuuri- ja taidetapahtumaviikko. Tavoitteena on vahvistaa mielen hyvinvointia kulttuurikokemusten kautta. Kuopiossa tapahtuma on yksipäiväinen ja sisältöinä on mm. elokuvia, musiikkia, erilaisia taide- ja kulttuurityöpajoja ja mielenterveystoimijoiden toiminnan esittelyä.

- + taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden lisääminen
- + sosiaalisen vuorovaikutuksen lisääntyminen ja paraneminen
- + yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääntyminen

Kino Kuvakukko

Elokuvateatteri Kino Kuvakukko kuuluu Kansalaistoiminnan aktivointiyksikköön ja tuottaa kulttuuriin aktivoivia palveluja omalla toimintasektorillaan. Europa Cinemas -järjestöön kuuluva Kuvakukko on erikoistunut laatu elokuvien esittämiseen, ja Kuvakukossa toimivat mm. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin klassikkolef-fojen esityssarjat sekä eri maiden eloku- viin keskittyvät teemaviikonloput.

Kuvakukossa järjestetään säännöllisesti elokuvaesityksiä kaikenikäisille lapsille ja koululaisille. Kulttuurikasvatusta toteu- tetaan mm. Kulttuuripolkuun kuuluvan Mediapolun, Lasten Vilimit -tapahtuman ja Pakkaspäiviin kuuluvan Pakkaskinon muodossa. Näiden sisällöissä hyödynn- tään pitkälti Koulukinon opetusmateria- aaleja. Koululaisesityksiä viedään myös Petoselle.

Ikäihmisille suunnattua toimintaa Kuva- kukossa ovat matineaesitykset ja elokuva- kerhot, kuten Hopeatähti järjestäjänään ISAK ry. Kuvakukon esitykset ovat jalkau- tuneet palvelutaloihin Kuopio-aiheisten elokuvien muodossa. Yhteistyötä tehdään myös mm. Mental Health Art Weekin ja ehkäisevän päihdetyön kanssa. Liikunta- vammaisille on järjestetty Kynnyskinoa.

Kuvakukon toiminta on laajentunut syk- syllä 2015 Nilsiiän, Kino Manttuun. Lä- hipalvelun myötä elokuvatoiminnan alu- eellinen saavutettavuus on parantunut. Ohjelmistosuunnittelussa huomioidaan alueen kävijäprofiili.

Myös eri genrejen saavutettavuus näkyy Kuvakukon ohjelmistossa: elokuvateatte- rissa on näytetty oopperaesityksiä maail- malta, ja tulevaisuudessa genrejen valikoim- ma on mahdollista laajentaa.

Elokuvateatterin tiloja vuokrataan myös muiden tapahtumien käyttöön. Tapahtu- mien valinnassa huomioidaan Kuvakukon profiili. Kuvakukossa on järjestetty mm. musiikkifestivaalien ja Kuopion Komedia- festivaalin tilaisuuksia.

Tulevaisuus:

Elokuvatoiminnan digitalisoinnin myötä elokuvatarjonta monipuolistuu. Nilsiiän syksyllä 2015 hankitun projektorin omi- naisuudet mahdollistavat esim. ulkoilma- näytökset, joiden toteuttamista voidaan harkita tulevaisuudessa.

- + matalan kynnyksen toiminta ja palvelut
- + yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääntyminen

Viestintä ja markkinointi

Kulttuuriin aktivoiminnan viestintään ja markkinointiin kuuluvat mm. tapahtumakohdainen tiedotus ja markkinointi (viestintä verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa, tiedotteet, julisteet, ilmoitukset, esitteet, näihin liittyvä taittotyö jne.), kulttuuriin aktivoiminnan ja muiden kulttuuripalvelujen esittelyt erilaisissa tilaisuuksissa (konferenssit, seminaarit, luennot, työpajat jne.) sekä säännölliset, vuosittaiset julkaisut ja kanavat, joita kuvataan seuraavissa kappaleissa.

Kulttuuriin aktivoiminnan palveluja markkinoidaan osana Lupa innostua –sosiaalisen markkinoinnin toimintamallia, jonka avulla kuopiolaisia houkutellaan osallistumaan ja olemaan aktiivisia kuntalaisia. Sosiaalinen markkinointi on asiakaslähtöistä ja sen tavoitteena on saada aikaan muutoksia ei-toivotussa käyttäytymisessä. Lupa innostua hyödyntää sosiaalista mediaa.

KULTTUURIKELLO, UUTISKIRJEET, WWW. KULTTUURIKASVATUS. KUOPIO.FI, FACEBOOK

Kulttuurikello-esitys kokoaa lapsille ja nuorille suunnatun taide- ja kulttuurikasvatustoiminnan ja se julkaistaan kaksi kertaa vuodessa. Kulttuurikello on kohdennettu koulujen ja päivähoidon henkilöstölle, MLL:n lastenhoitajille ja seurakuntien lapsityöntekijöille. Sisällöntuottajina ovat kulttuurilaitokset ja isot kulttuuriyhdistykset ja -aluekeskukset sekä vaihdellen pienemmät toimijat mm. Lastenteatteri Hermanni, Sanataidekoulu Aapeli ja Lasten yliopisto.

Kulttuurikello jaetaan päivähoiton kaikkiin ryhmiin Kulttuurikuriirin kautta ja kouluihin suhteutettuna opettajamäärään.

Sähköinen Kulttuurikellon Uutiskirje lähetetään kuukausittain kulttuurikuriireille. Kulttuuripolkuun liittyvät materiaalit, tehtäväpankit, aikataulut, ohjeet ym. ovat omalla www.kulttuurikasvatus.kuopio.fi -sivustolla. Kulttuuripolulla on myös Facebook-sivu, joka täydentää sähköposti- ja painetun Kulttuurikellon viestintää. Facebook-sivulla avataan myös kulttuuriin aktivoiminnan toimintoja esim. Pakkaspäivä-tuotannon vaiheita. Facebook-sivua markkinoidaan aktiivisesti, jotta käyttäjät oppivat hyödyntämään sitä tietokanavana.

KULTTUURIROHDOT

Julkaisu esittelee ikäihmisille suunnatut kulttuuripalvelut kaksi kertaa vuodessa. Julkaisussa ovat mukana ikäntyneiden avoimet toimintakeskukset, kulttuurilaitokset ja kulttuuri- ja taidejärjestöt. Esitteeseen on koottu taulukoksi toimijoiden saavutettavuustiedot. Painettua esitettä on jaossa mm. kulttuurilaitoksissa, ikäihmisten palveluyksiköissä, asukastuvilla, terveyskeskuksessa ja Terve Kuopio-kioskilla. Esitettä jaetaan myös ikäneuvolan, ikäihmisten kulttuurikuriirin sekä kotihoidon kautta ikäihmisille. Sähköistä esitettä jaetaan laajojen verkostojen kautta ja se on ladattavissa kaupungin nettisivuilta.

+ kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen

LAINATTAVAT MATERIAALIT –ESITE

Lainattavat maailmat -esitteeseen on koottu eri kulttuuritoimijoiden lainattavia materiaaleja ja tehtäväpaketteja. Esite on päivitetty v. 2013 ja sitä on jaettu mm. kouluihin, päiväkoteihin ja hoitolaitoksiin.

+ kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen

KULTTUURIKURIIRIT

Kulttuurikuriiri on yhteyshenkilö koulun, päiväkodin ja kulttuurilaitosten ja -toimijoiden välillä. Kulttuurikuriireille tarjotaan syksyisin etukortti, jolla pääsee mm. maksutta museoihin sekä alennuksella tapahtumiin. Lastenkulttuurikeskus Lastu huolehtii maakunnan kuriirilistojen ylläpidosta ja korttien postituksesta.

Kuriireja on yhteensä n. 120 henkilöä Kuopiossa ja n. 100 henkilöä maakunnassa. Kuriiri-ilta järjestetään kerran lukuvuodessa (syksyllä 2015 RIISA - Suomen ortodoksinen kirkkomuseo, v. 2016 100 vuoden tanssi -juhluvuoden teemalla esim. Sotkulla). Tapaamisissa Kuriirit saavat mahdollisuuden tutustua eri kulttuuritoimijoihin ja verkostoitua keskenään. Kulttuurikuriireille tarjotaan myös erilaisia taiteen alojen koulutuksia (esim. keväällä 2015 klovneria).

IKÄIHMISTEN KULTTUURIKURIIRIT

Vapaaehtoiset ikäihmisten kulttuurikuriirit toimivat kulttuuri- ja taidesisältöjen viestinviejinä omiin verkostoihinsa ikäihmistien palveluyksiköihin, järjestöihin, harrastuspiireihin ja oppilaitoksiin.

Viestinnän ja markkinoinnin tulevaisuus:

Kuopio Game –mobiilipelien kirjasto on suunnitteilla hyvinvoinnin edistämisen ja vetovoimaisuuden palvelualueiden kesken. Kuopio Gamesta kehitetään mobiilipelien kirjasto, jonne kootaan Kuopion hyvinvointia ja aktiivisuutta edistäviä sovelluksia. Tavoitteena on mm. saada kaupunkilaiset liikkumaan ja tutkimaan omaa ympäristöään kartta/peliosovelluksen avulla (kulttuuri-, luonnon-, liikuntaympäristöt). Sovellus täydentää Kuopion taidemuseon patsas- ja muistolaatat -mobiilikarttaa ja soveltuu eri-ikäisille käyttäjäryhmille. Tutkitaan yhteistyössä Kuopion kulttuurihistoriallisen museon kanssa mahdollisuutta yhdistää taidemuseon patsaspelin yhteyteen erilaisia kulttuuriympäristön teemareittejä, joita lanseerattaisiin esim. Suomi 100 v. juhlavuonna.

Muut tehtävät

Alla luetellaan kulttuuriin aktivoinnin muuta toimintaa, joka muodostaa merkittävän osan työtehtävistä. Kulttuuriin aktivoinnin toiminnan luonteeseen kuuluu palvelujen ja toiminnan jatkuva kehittäminen sekä tarvittaessa nopea reagointi vaihtuviin tilanteisiin ja palvelujen muotoilu tarpeen mukaan.

VALMISTELU, TOIMEENPANO

- WHO Healthy Cities -verkoston kansainvälisiin konferensseihin Kulttuuriin aktivoinnin ja yhteistyöhankkeiden abstraktien, tekstien ja esitysten valmistelu ja esittäminen
- osallistuminen muihin konferensseihin ja seminaareihin, joissa saa alan ajankohtaista tietoa ja mahdollisuuksia verkostoitumiseen
- työryhmissä ja niiden toiminnoissa mukana oleminen vastuualueiden mukaan
- järjestötapaamiset (mm. eläkeläisjärjestöt ja nuorisojärjestöt)
- harjoittelija-, opinnäytetyö- ja projektitoiminnan kehittäminen esim. HUMAKin kanssa
- kuntaliitosneuvottelut oman substanssin osalta

- avustusten hakeminen ja raportointi (esim. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Taiteen edistämiskeskus)
- erilaisten ulkopuolisella rahoituksella tehtävien hankkeiden suunnittelu ja apurahojen hakeminen, (OKM-haut, Suomen kulttuurirahasto, Pohjoismaiden kulttuurirahasto, ESR-rahoitus, Taiteen edistämiskeskus), projektien/hankkeiden johtaminen, yhteistyökumppanina toimiminen (sellaisissa hankkeissa, joita kaupunkiorganisaatio ei voi hakea)
- asiantuntijana oleminen avustushakemusten käsittelyssä, avustuksensaajien yhteistoimintaneuvottelut
- asiantuntijänäkökulman antaminen muissa tilanteissa, esim. EU:n kansalaistoimijalähtöisen kehittämisen hankkeiden kommentointi
- tiedusteluihin vastaaminen ja konsultointi, esim. yksittäisten tapahtumajärjestäjien opastus eteenpäin
- artikkelien kirjoittaminen erilaisiin julkaisuihin
- kulttuurituottajan tehtäväkuva: kansalaistoiminnan aktivointiyksikön viestinnän ja markkinoinnin tukeminen (esim. osallisuustiimin viestintävastaavana toimiminen, kaupungin verkkosivujen alakokonaisuuksien päivittäminen, Kohtaamisia-lehden suunnittelussa mukana oleminen)

HALLINTO

- painopistealueiden määrittäminen kaupungin strategian mukaiseksi
- asiakastyytyväisyyksmittausten tekeminen, kävijämäärien seuranta ja eteenpäin raportointi, toiminnan ja toiminnan vaikuttavuuden arviointi
- talousseuranta ja budjettivastuu, laskujen tiliöinti ja asiatarkastus
- työn lopputuotosten arkistointi
- määräaikaisten taiteilijoiden, taidekasvattajien ja kesätyöntekijöiden sekä muiden yhteistyökumppaneiden kontaktointi säännöllisin väliajoin, heidän työnkuvansa kehittämiseen liittyvien asioiden linjauksen tekeminen ja niistä huolehtiminen
- työsopimusten ja ostopalvelusopimusten tekeminen, käyttöoikeuksista sopiminen
- määräaikaisten työntekijöiden työn sisällön ohjaaminen
- kulttuurituottajan tehtäväkuva: Nilsin Mantun talon toiminnan koordinointi

Pohdinta

Kuntatalouden kiristyminen ja kuntaliitosten myötä kasvava palveluiden käyttäjien määrä sekä pitkät välimatkat luovat haasteita palveluiden toteuttamiselle samoilla henkilöstö- ja talousresursseilla. Pitkät välimatkat luovat haasteita myös mm. yhteisötaiteilijoiden järkevien työnkuvien kehittämiseksi sekä asiakaslähtöisyydelle.

Kulttuuriin aktivoinnissa tutkitaan mahdollisuuksia soveltaa olemassa olevia palveluita laajemmalle joukolle ja alueelle. Lisäksi pyritään aktivoimaan paikallisia toimijoita yksittäisistä ihmisistä järjestöihin toimimaan palvelujen tuottajina. Tämä vaatii resurssien suuntaamista entistä enemmän opastamiseen ja tukemiseen.

Kulttuuriin aktivoinnin haasteena on myös juuri oikeiden asiakkuuksien löytäminen, jotta toiminta on mahdollisimman vaikuttavaa. Tässä hyödynnetään sosiaalista markkinointia, asiakassegmentointia ja paneutumista asiakasryhmien syvälliseen tuntemiseen.

Tulevaisuudessa on seurattava toiminnan tavoitteita ja tuloksia entistä syvemmin sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä - ”Mitä me haluamme saavuttaa?”. On arvioitava toiminnan suuntaa, pohdittava toiminnan tuottamia merkityksiä ja kehitettävä toimintaa eteenpäin toivottuun suuntaan jatkuvasti.

On myös pohdittava muita kuin numeerisia mittareita toiminnan ja tulosten seurantaan varten. Kulttuurin ja taiteen hyvinvointivaikutukset yksilölle ja yhteisölle sekä vetovoimatekijät kaupungille ovat kiistattomat. Julkaisussa *The value of arts and culture to people and society*, Arts Council England 2015, kulttuurin ja taiteen arvoja yksilölle ja yhteisölle tarkastellaan neljästä näkökulmasta: yhteisö, talous, koulutus sekä terveys ja hyvinvointi. Kovien mittaritietojen (esim. kulttuuriavustukset, tilat, kävijämäärät) lisäksi osallistuneiden omakohtainen kokemuspalautte on yhtä arvokasta. On myös huolehdittava, että esimerkiksi taiteen ja kulttuurin soveltavan käytön yleisyys ennaltaehkäisevässä työssä mainitaan kaupungin sähköisessä hyvinvointikertomuksessa.

Niukkenevien resurssien myötä toimintaa ja tuloksia tulee tehdä näkyväksi päätöksentekijöille - missä on onnistuttu ja miksi. Tämä vaatii yhteistä arvokeskustelua siitä, mitkä ovat oikeat kohderyhmät, mitkä ovat halutut ja tavoitellut vaikutukset ja keinot, kuinka niihin päästään. Yhteistyön syventäminen rakenteiden tasolla muiden palvelualueiden kanssa on ehdoton edellytys toiminnan vaikuttavuuden kannalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön uusi kulttuuripoliittinen strategia valmistuu vuoden 2016 aikana. Kantavina teemoina strategiassa ovat demokratia, osallisuus, eri väestöryhmille suunnatut kulttuuri-palvelut, saavutettavuus ja monikulttuurisuus. Kulttuurin rahoitusta (VOS) koskeva lainsäädäntö uudistuu ja astuu voimaan vuoden 2018 alusta. Tämä uudistus kehittää esim. vapaan kentän taiteilijoiden ja taiteilijaryhmien työmahdollisuuksia, kun rahoitusjärjestelmä mahdollistaa nopeaa ja ketterää reagointia muutoksiin yhteiskunnassa. Hallitusohjelmassa 2015 kärkihankkeena taiteen ja kulttuurin osalta on saavutettavuuden turvaaminen erityisesti lasten ja nuorten osalta mm. laajentamalla taiteen perusopetusta ja parantamalla taide- ja kulttuuritoiminnan tarjontaa kouluissa.

Edellä mainituissa strategioissa tulee selkeästi esille taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden ja tasa-arvon turvaaminen. Se on kantava teema ja perustava arvo-lähtökohta myös kulttuuriin aktivoinnin tavoitteissa.

Yhteenveto

TUOTE/PALVELU	TAVOITE	RESURSSI	SEURANTA
Kulttuuripolku/ varhaiskasvatus	Vahvistaa lasten kulttuurista osaamista ja kulttuuri-identiteettiä, opettaa kulttuurin ja taiteen avulla, vahvistaa luovuutta, mielikuvitusta ja itsetuntoa, tutustuttaa eri taiteen aloihin ja parantaa taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta ja tasa-arvoa.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija Kumppanit: kirjastot, Lastu, Itak Ammattitaitelijat: tanssinopettaja, sanataideopettaja, muotoilu- ja ympäristökasvattaja	kävijämäärät, pajoihin osallistuneet, palautteet, koulutukset
Kulttuuripolku/ perusopetus	Vahvistaa lasten ja nuorten kulttuurista osaamista ja kulttuuri-identiteettiä, opettaa kulttuurin ja taiteen avulla, vahvistaa luovuutta, mielikuvitusta ja itsetuntoa, auttaa kohtaamaan vieraita kulttuureja ja uusia taidemuotoja ja kannustaa kulttuurin monipuoliseen käyttöön ja omaehtoiseen kulttuuritoimintaan.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija Kumppanit: kulttuurilaitokset (kirjastot, taidemuseo, Kuopion museo, korttelimuseo, RIISA – Suomen ortodoksinen kirkkomuseo), Kino Kuvakukko, kaupunginorkesteri, kaupunginteatteri, kulttuuriyhdistykset (Lastenkulttuurikeskus Lastu, ISAK ry, ITAK ry, VB-valokuvakeskus, Tanssiteatteri Minimi), Kuopion Konservatorio. Ammattitaitelijat: tanssinopettaja, teatteri-ilmaisunohjaaja, muusikko, muotoilu- ja ympäristökasvattaja	kävijämäärät, pajoihin osallistuneet, palautteet, koulutukset
Lasten ja nuorten erityisryhmät	Vuorovaikutuksen, ilmaisen, itsetunnon, liikkeilmaisun, luovuuden, kotoutumisen ja ryhmäytymisen kehittäminen. Parantaa taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta, ehkäistä syrjäytymistä ja motivoida nuoria aktiiviseen ja osalliseen elämäntapaan.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija Kumppanit: nuorisotyöntekijät, opettajat, Koulutuksellinen tasa-arvo -hankkeen työntekijät Ammattitaitelijat: teatteri-ilmaisunohjaajat, tanssijat	toimintaan osallistuneiden lukumäärä, palautteet, raportit ja reflektoinnit taiteilijoilta, hanketyöntekijöiltä ja opettajilta
Kulttuurikello	Julkaisu kokoaa yhteen lapsille ja nuorille suunnatun kulttuuritarjonnan, tarkoitettu lasten ja nuorten parissa toimiville, esim. päiväkotihenkilöstö, opettaja.	Kokoaja: kulttuurisuunnittelija Sisältö: kulttuurilaitokset ja -yhdistykset	vapaamuotoinen palaute käyttäjiltä
Kulttuurikuriiri- verkosto	Kulttuuriyhdyshenkilöt kouluissa ja varhaiskasvatuksessa pitävät yllä kulttuuriasioita omassa työyhteisössään.	Verkostoa (n. 120 hlöä) ylläpitää kulttuurisuunnittelija Kuriiri-illat, Uutiskirjeet, Kuriirikortit, Facebook	palautekyselyt

TUOTE/PALVELU	TAVOITE	RESURSSI	SEURANTA
Kulttuuri vanhustyön tukena -työryhmän toiminnot (mm. työpajat, esitykset, näyttelyt)	Mahdollistaa taiteen ja kulttuurin keinoin ikäihmisten aktiivinen ja omannäköinen elämä, kulttuurin ja taiteen saavutettavuus, vanhustyön kulttuuriosaamisen sekä kulttuuri toimijoiden vanhusosaamisen vahvistaminen ja taiteilijoiden työmahdollisuuksien lisääminen.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija (ikäihmiset ja erityisryhmät) Toiminnan toteuttajat: freelance-taiteilijat Kumppanit: Yhteisö- ja toimintakeskus-palvelut, kuntoutuspalvelut, Kuopion taidemuseo, Kuopion Museo, RIISA, ITAK, VB-valokuvakeskus	kävijämäärät, palautelomake palvelun tarjoajalle ja henkilökunnalle
Yhteisötaiteilijat vanhustyössä	Mahdollistaa taiteen ja kulttuurin keinoin ikäihmisten aktiivinen ja omannäköinen elämä, kulttuurin ja taiteen saavutettavuus, vanhustyön kulttuuriosaamisen sekä kulttuuri toimijoiden vanhusosaamisen vahvistaminen ja taiteilijoiden työmahdollisuuksien lisääminen.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija, työntekijät: 1-3 yhteisötaiteilijaa Kumppanit: ikäihmisten palveluyksiköt	asiakkaiden ja henkilökunnan suulliset ja kirjalliset palautteet, osallistujamäärät, havainnointi
Kulttuurikahvila 60+	Tarjota seniori-ikäisille matalan kynnyksen kohtaamis- ja keskustelupaikka mielenkiintoisten, kuukausittain vaihtuvien kulttuuriteemojen ympärillä.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija Kumppanit: Yhteisö- ja toimintakeskus-palvelut, kulttuuri toimijat ja -laitokset	osallistujamäärä palautekysely
Muistelutyö musiikin keinoin	Tarjota mahdollisuus henkilökohtaiseen muisteluun ja musiikin keinoin voimaantumiseen. Tukea kotona asumista ja elämän merkityksellisenä ja arvokkaana kokemista. Syrjäytymisen ehkäisy.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija, työntekijä: musiikin yhteisötaiteilija Kumppanit: kotihoito- ja kotisairaanhoido, seurakunta	osallistujamäärä, asiakkaiden ja henkilökunnan suulliset palautteet
Kulttuuriluotsitoiminta	Kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen, kotona asumisen tukeminen, syrjäytymisen ehkäisy.	Päävastuussa: yhteisö- ja toimintakeskus-palvelut/ toiminnanohjaaja Kumppanit: kulttuurisuunnittelija, kulttuurilaitokset	osallistujamäärä luotsien ja luotsattavien palautteet
Kulttuurikylvytykset ja oppilaitos-paketit	Luovaan työöteeseen kannustaminen hoitotyössä, kulttuuriin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija Kumppanit: Vanhusten hoivapalvelut, Savon koulutus kuntayhtymä	osallistujamäärät palautekeskustelut
Voimauttavat kuvapajat	Toimintakyvyn paraneminen, sosiaalinen osallisuus ja vuorovaikutuksen lisääntyminen.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija Kumppanit: Setlementti Puijola / Asukastuvat, ViaDia, Sirkkulanpuiston toimintayhdistys, Klubitalo	osallistujamäärät suulliset ja kirjalliset palautteet
Yhteisötaidetoimintaa yksilöasiakkaille ja ryhmälle	Taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden lisääntyminen, sosiaalisen vuorovaikutuksen lisääntyminen ja paraneminen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääntyminen.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija Kumppanit: mm. Kuopion psykiatrian keskus, Setlementti Puijola / Tyttöjen Talo, Sirkkulanpuiston toimintayhdistys, Klubi-talo, seurakunta/diakonit.	osallistujamäärät, asiakkaan kirjallinen itsearviointi hyvinvoinnin lisääntymisestä.
Perhekurssit	Perheiden yhteiseen tekemiseen kannustaminen, syrjäytymisen ehkäisy, sosiaalisen vuorovaikutuksen lisääntyminen ja paraneminen, kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden lisääminen.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija Kumppanit: kulttuuri toimijat ja -laitokset, liikunnanohjaajat, Kansalaisopisto, Lapsiperhepalvelut, Lastensuojelun perhetyö, Perhetukikeskukset	osallistujamäärät, asiakaspalautteet, työntekijöiden palautteet
Kehitysvammaisten taidetyötoiminta	Osallisuuden, yhteisöllisyyden ja tasa-arvon edistäminen työelämässä, sosiaalinen kuntoutus, itseilmaisun ja omantunnonarvon lisääntyminen, syrjäytymisen ehkäisy.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija Kumppanit: Vammaispalvelut, Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintakeskus	osallistujamäärät
Työkeskuksen kulttuurin kuukausipajat / Tujaus	Taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden lisääntyminen, sosiaalinen kuntoutus ja osallisuuden lisääntyminen.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija Kumppanit: Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintakeskus	osallistujamäärät

TAPAHTUMA	TAVOITE	RESURSSIT JA KUMPPANIT	SEURANTA
Pakkaspäivien Pakkasjuhlat	Tarjota matalan kynnyksen tapahtumia lapsiperheille. Antaa elämyksellistä tietoa siitä, mitä Kuopiossa voi harrastaa. Aktivoita lähiöiden ja maaseutualueiden kävijöitä ja tapahtumajärjestäjiä.	Päävastuussa: kulttuurituottaja, osavastuussa kulttuurisuunnittelija (lapset ja nuoret), harjoittelija. Kumppanit: liikunnanohjaajat (kansalaistoiminnan aktivointi), kulttuuri-, liikunta- ja muut järjestöt/yhdistykset, yritykset, oppilaitokset (Kuopion konservatorio, Savonia-AMK, HUMAK), Kuopion Energia, Mestar.	kävijämäärien laskeminen, yleisökyselyt, palautepalaverit, vapaamuotoinen palaute
Pakkaspäivät-viikko	Tarjota kulttuurin ja liikunnan sisältöjä eri-ikäisille lapsille ja nuorille, matalan kynnyksen tapahtumia viikon ajan.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija (lapset ja nuoret). Toiminnan toteuttajat: kaupungin kulttuurilaitokset, kulttuuri- ja nuorisoyhdistykset, urheiluseurat, yksityiset palveluiden tuottajat, seurakunnat, avoin päiväkotit, Savonia AMK.	kävijämäärät, palautekokous toimijoiden kanssa
Hyperhihtoloma, Supersyysloma, Kiva kesä!	Tarjota loma-ajoksi mielekästä ja turvallista tekemistä. Esitellä vapaa-ajanvietto- ja harrastusmahdollisuuksia.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija (lapset ja nuoret). Toiminnan toteuttajat: museot, kirjastot, liikuntahallit, kansalaisopisto, nuorisotalot, urheiluseurat, yksityiset liikunta- ym. palveluiden tuottajat, yhdistykset.	kävijämäärät, vapaamuotoinen palaute toimijoilta
Ömeising Reis	Tutustuttaa opiskelijatuutorit Kuopion kulttuuri- ja liikunta-aktiiviteetteihin sekä toisiinsa. Tuutoreiden kautta tiedottaa Kuopion kulttuuri- ja liikunta-aktiiviteeteista laajemmalle opiskelijajoukolle.	Päävastuussa: kulttuurituottaja, osavastuussa kulttuurisuunnittelijat. Kumppanit: liikunnanohjaaja (kansalaistoiminnan aktivointi/lapset ja nuoret), ehkäisevän päihdetyön koordinaattori, kansalaisopisto, opiskelijajärjestöt, kulttuurilaitokset, muut kulttuuritoimijat, palveluneuvonta.	osallistujamäärien laskeminen, sähköpostipalautteet, vapaamuotoinen palaute
Veteraanipäivän juhla	Muistaa alueen sotaveteraaneja ja viettää kansallista juhlapäivää. Vastata ikäihmisten kysyntään ja tarjota heille ohjelmaa tärkeäksi koettuna päivänä. Kannustaa maaseutualueita paikalliseen toimintaan.	Päävastuussa: kulttuurituottaja ja osavastuussa kansalaistoiminnan asiantuntija. Kumppanit: Kuopion Musiikkikeskus, seurakunnat, Puolustusvoimat, veteraanijärjestöt.	kävijämäärien laskeminen, arviointikokous, vapaamuotoisen palaute
Nilsin musiikki- ja tanssileiri	Tarjota musiikin ja tanssin opetusta kesäaikaan laaja-alaisesti kaikenikäisille harrastajille. Jatkaa perinteikästä leiritoimintaa ja konserttitarjontaa Nilsissä. Viedä musiikkiesityksiä erilaisten yleisöjen pariin. Työllistää mm. paikallisia nuoria.	Kulttuurituottaja, määräaikaisina leirin johtaja, taiteellinen neuvonantaja, työssäoppijoista ja tapahtumajärjestelyistä vastaava, harjoittelija. Leirin aikana n. 35 opettajaa. Leirin aikana n. 5 koulunkäynninohjaajaa, 2 muuta työntekijää, n. 2 kesätyöntekijää, n. 2 talkoolaista vapaa-ajanohjaajina. Leirin aikana n. 12 työssäoppijaa, n. 1 kesätyöntekijä, n. 2 talkoolaista tapahtumajärjestelyissä. Kumppanit: nuorisohjaaja, etsivä nuorisotyö, Kuopion konservatorio, Blue Service Partners, Servica, Suomen Ravintolaitaito.	osallistujamäärien laskeminen leirillä ja konserteissa, kurssi-kohtaiset palautelomakkeet, palautelaatikot, palautepalaverit, vapaamuotoinen palaute, vuonna 2015 laajempi osallistujakysely
Maaningan Huiluurupeemat	Tarjota koko perheen matalan kynnyksen tapahtuma Maaningalla.	Liikunnanohjaaja ja kulttuurisuunnittelija. Tapahtuman toimikunta. Kumppanit: Maaningan Mahti, Maaningan Kylät ry, Maaningan Yrittäjät, Maaningan Vätysteatteri, Maaninkajärven koulu, Käärmelahden Kylä ry, Tuovilanlahden Kylä ry., Pohjois-Haatalan Kylä, Maaninka-neuvottelukunta.	kävijämäärien laskeminen, palautekeskustelu, asiakaspalautteen vastaanottaminen
Kuopio juhlii / Olonkorjuutori	Tarjota kaikille kansalaisille suunnattuja, matalan kynnyksen tapahtumia Kuopion alueen asukkailla liikunnan, kulttuurin, hyvinvoinnin ja taiteen teemoilla. Esitellä kaupungin ja 3. sektorin hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa kansalaisille.	Kuopio juhlii: Kuopio Festivals ry (koordinointi), kulttuurilaitokset, yhdistykset, yritykset, muut toimijat (sisältö). Olonkorjuutori: kulttuurisuunnittelija (koordinointi), kansalaistoiminnan aktivointi, kaupungin muut toimijat, 3. sektori (sisältö).	Kuopio juhlii: kävijämäärien laskeminen, palautekeskustelu, asiakaspalautteen vastaanottaminen Olonkorjuutori: kävijämäärien laskeminen, sähköpostipalautteet, vapaamuotoinen palaute
Itsenäisyyspäivän juhla	Tarjota kaikille kuopiolaisille avoin juhlatilaisuus kansallisenä juhlapäivänä. Huomioida 3. sektorin panosta Kuopion toimintaympäristössä. Vastata ikäihmisten kysyntään tapahtumatarjonnassa. Kannustaa maaseutualueita paikalliseen toimintaan.	Päävastuussa: kulttuurituottaja, osavastuussa kansalaistoiminnan asiantuntija. Kumppanit: Kuopion Musiikkikeskus, Puolustusvoimat, HUMAK (viittomakielen tulkkaus), maaseutualueiden veteraanijärjestöt.	kävijämäärien laskeminen, vapaamuotoinen palaute
Mental Health Art Week	Tarjota hyvää mieltä kulttuurista kaikille kuopiolaisille ja lisätä tietoisuutta mielenterveyspalveluista ja niitä tarjoavista järjestöistä.	Päävastuussa: kulttuurisuunnittelija (erityisryhmät). Kumppanit: Kuopion seudun mielenterveysseura Hyvä Mieli ry (Kuopion kriisikeskus), Turvalinkki ry (Kuopion Klubitalo), Oma ry, Kuopion Setlementti Puijola ry, Kuopion Mielenterveystuki ry, Tuotantotalo Turpatalli Oy.	kävijämäärien laskeminen, vapaamuotoinen palaute, kävijöiden palaute, lisääntykö hyvinvointi

KUOPIO
Lupa innostua